

DECIZIE

23 martie 2015

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței,

Judecător:

Judecători:

Tatiana Vieru,

Iurie Bejenaru, Oleg Sternioală,

Tamara Chișca-Doneva, Valentina Clevadî

examinînd recursul declarat de către Arnaut Ion prin intermediul reprezentantului – avocatul Chironachi Vladimir,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Arnaut Ion împotriva Inspectoratului Fiscal de Stat pe raionul Cahul, Primăriei satului Cîșlița – Prut, raionul Cahul privind repararea prejudiciului material și moral,

împotriva deciziei Curții de Apel Cahul din 13 octombrie 2015, prin care a fost admis apelul declarat de Inspectoratul Fiscal de Stat pe raionul Cahul, casată parțial hotărîrea Judecătorei Cahul din 08 mai 2015 în partea admiterii pretenției privind repararea prejudiciului material cu pronunțarea în această parte a unei noi hotărîri, prin care procesul civil a fost încetat,

c o n s t a t ă :

La data de 18 noiembrie 2014, reclamantul Arnaut Ion a depus o cerere de chemare în judecată împotriva Inspectoratului Fiscal de Stat pe raionul Cahul, Primăriei satului Cîșlița – Prut, raionul Cahul privind repararea prejudiciului material și moral.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că, în conformitate cu titlurile executorii nr. 1-44/10 și nr.2-430/11, eliberate de Judecătoria Cahul, s-a dispus încasarea din contul lui Bratu Boris Iacob în beneficiul său a prejudiciului moral în sumă de 2000 lei și suma de 4090 lei – cu titlu de prejudiciu material, cauzat în urma infracțiunii.

Afirmă că, la 22.03.2011, debitorul Bratu Boris a decedat, iar averea succesorală a fost declarată succesiune vacantă în baza hotărîrii Judecătorei Cahul din 14.12.2012 și a trecut în proprietatea statului.

În baza certificatului de succesiune vacantă, emis de notarul public Olga Niculiță, apoi prin decizia IFS Cahul 01/02 din 21.03.2014, averea succesorală a lui Bratu Boris Iacob a fost transmisă Primăriei Cîșlița-Prut raionul Cahul, cu titlu gratuit.

Indică că, în conformitate cu prevederile art. 1515 Cod civil, patrimoniul succesoral trece în proprietatea statului în baza dreptului de moștenire asupra unui patrimoniu vacant dacă nu există nici succesori testamentari, nici legali sau dacă nici unul din succesori nu a acceptat succesiunea, sau dacă toți succesorii sînt privați de dreptul la succesiune.

Susține că, s-a adresat de nenumărate ori la IFS Cahul și la Primăria s.Cîșlița-Prut, privind executarea titlurilor executorii de încasare din contul lui Bratu Boris în beneficiul său a prejudiciilor cauzate, însă a fost refuzat, IFS Cahul a invocat că bunurile lui Bratu Boris au fost transmise Primăriei s.Cîșlița-Prut și aceasta urmează să execute titlurile, iar Primăria s.Cîșlița-Prut invocă că terenurile le-au fost transmise cu titlu gratuit.

Consideră reclamantul că, prin acțiunile pîrîților i s-a cauzat un prejudiciu moral pe care-l estimează la suma de 5000 lei.

Solicită reclamantul Arnaut Ion, obligarea pîrîților de a-i restitui suma prejudiciului cauzat de către Bratu Boris, în sumă de 6090 lei, încasarea din contul pîrîților în beneficiul său a prejudiciului moral cauzat în sumă de 5000 lei, precum și compensarea cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea Judecătoriei Cahul din 08 mai 2015, cererea de chemare în judecată depusă de către Arnaut Ion a fost admisă parțial, fiind dispusă încasarea în mod solidar din contul Inspectoratului Fiscal de Stat pe raionul Cahul și a Primăriei satului Cîșlița – Prut, raionul Cahul în beneficiul lui Arnaut Ion a sumei de 6093 lei – cu titlu de datorie și suma de 183 lei, cu titlu de taxă de stat. În rest, acțiunea a fost respinsă (f.d.50).

Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, la 26 iunie 2015, Inspectoratul Fiscal de Stat pe raionul Cahul a contestat-o cu apel (f.d.53-54).

Prin încheierea Curții de Apel Cahul din 13 octombrie 2015, a fost admisă cererea apelantului Inspectoratul Fiscal de Stat pe raionul Cahul privind repunerea în termen a cererii de apel și repus în termen apelul declarat de către Inspectoratul Fiscal de Stat pe raionul Cahul (f.d.76).

Prin decizia Curții de Apel Cahul din 13 octombrie 2015, a fost admis apelul declarat de Inspectoratul Fiscal de Stat pe raionul Cahul, casată parțial hotărîrea Judecătoriei Cahul din 08 mai 2015 în partea admiterii pretenției privind repararea prejudiciului material în sumă de 6090 lei cu pronunțarea în această parte a unei noi hotărîri, prin care procesul civil a fost încetat. În rest, hotărârea Judecătoriei Cahul din 08 mai 2015 a fost menținută (f.d.79).

La 20 noiembrie 2015, Arnaut Ion prin intermediul reprezentantului – avocatul Chironachi Vladimir a declarat recurs, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei Curții de Apel Cahul din 13 octombrie 2015 și menținerea hotărîrii primei instanțe.

În susținerea recursului s-a indicat că, la examinarea pricinii instanța de apel a interpretat eronat normele de drept material, nefiind constatate și elucidate pe deplin circumstanțele care au importanță pentru soluționarea pricinii.

La fel s-a indicat că, la caz, decizia instanței de apel este ilegală și neîntemeiată și care urmează a fi casată, pe motiv că nu a fost aplicată legea care trebuia să fie aplicată și s-a interpretat în mod eronat legea.

Indică că, instanța de apel nu a luat în considerație faptul că, intimatul a solicitat repunerea în termenul de declarare a apelului fără a invoca careva probe în acest sens, iar faptul că a omis întemeiat termenul de declarare a apelului pe motiv că, copia dispozitivului hotărârii instanței de fond ar fi primit-o la data de 24 iunie 2015, nu constituie temei pentru repunerea apelului în termenul de declarare, în situația în care termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii și nu din momentul primirii copiei dispozitivului, cu atât mai mult că, Inspectoratul Fiscal de Stat pe raionul Cahul a fost în cunoștință despre existența prezentului litigiu și examinarea lui, prin urmare, trebuia să întreprindă toate măsurile necesare, după cum sugerează și jurisprudența CEDO (cauza Van Harn versus Germany, nr. 7557/03 din 11 septembrie 2007), de a se interesa despre desfășurarea litigiului și de a proteja drepturile sale de acces la instanță, fapt însă ignorat de acesta, ce a generat omiterea termenului de depunere a apelului.

Așadar, Inspectoratul Fiscal de Stat pe raionul Cahul prin lege era obligat să respecte termenul de contestare cu apel de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, fapt ce în prezenta speță nu se atestă. Alte circumstanțe în motivarea repunerii în termen a apelului nu au fost invocate.

În astfel de circumstanțe, consideră că, instanța de apel greșit a admis cererea apelantului Inspectoratul Fiscal de Stat pe raionul Cahul privind repunerea în termen a cererii de apel și incorect a repus în termen apelul declarat de către acesta.

În rezultat, instanța de apel s-a eschivat de la exercitarea obligației impusă prin lege – înfăptuirea actului de justiție, a examinat superficial circumstanțele cauzei, nu a intrat în esența litigiului și nu a apreciat toate circumstanțele și probele existente ale cauzei, pronunțând hotărâre ilegală și neîntemeiată, astfel fiindu-i încălcat în mod direct dreptul la judecarea în mod echitabil a cauzei.

Consideră, concluzia primei instanțe despre necesitatea admiterii parțiale a acțiunii justă, ea avînd la bază cumulul dovezilor administrate în cadrul dezbaterilor judiciare, cărora le-a fost dată aprecierea juridică cuvenită, conform cerințelor art. 130 CPC (f.d.89-92).

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Din actele pricinii rezultă că, decizia recurată cu recurs a fost pronunțată la 13 octombrie 2015 (f.d.79), iar recursul a fost depus la 20 noiembrie 2015 (f.d.89-92).

Astfel, prin prisma prevederilor art. 434 alin. (1) CPC, instanța de recurs constată că recursul depus de către Arnaut Ion prin intermediul reprezentantului – avocatul Chironachi Vladimir a fost declarat în termen.

Potrivit art. 440 alin. (2) CPC, recursul înaintat de Arnaut Ion prin intermediul reprezentantului – avocatul Chironachi Vladimir a fost considerat admisibil și transmis spre examinare într-un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Examinând motivele invocate în cererea de recurs în raport cu materialele cauzei, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul neîntemeiat, care urmează a fi respins cu menținerea integrală a deciziei instanței de apel.

În favoarea concluziei enunțate se invocă următoarele argumente.

În conformitate cu art. 442 alin. (1) CPC, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a) CPC, instanța după ce judecă recursul, este în drept să respingă recursul și să mențină decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, precum și încheierile atacate cu recurs.

Astfel, Colegiul incotestabil a stabilit că, anterior, în alte litigii prin sentința Judecătoreiei Cahul din 09 septembrie 2010 s-a dispus încasarea din contul debitorului Bratu Boris în beneficiul lui Arnaut Ion prejudiciul moral în sumă de 2000 lei (f.d.3), iar prin hotărârea Judecătoreiei Cahul din 21 februarie 2011 s-a dispus încasarea din contul debitorului Bratu Boris în beneficiul lui Arnaut Ion prejudiciul material cauzat în urma infracțiunii în sumă de 4090 lei și a cheltuielilor de transport (f.d.5).

La fel, s-a constatat că, în urma emiterii actelor judecătorești enunțate, lui Arnaut Ion i-au fost eliberate titlurile executorii nr.nr. 1-44/10 și, respectiv 2-430/11.

Tot actele cauzei atestă că, ambele titluri executorii au fost prezentate de către recurentul-reclamant Arnaut Ion spre executare silită și niciuna din părți nu contestă acest fapt.

Din actele cauzei mai rezultă că, titlul executoriu nr.2-430/11 din 21.02.2011 nu a fost executat din motivul decesului debitorului.

Această circumstanță se confirmă prin scrisoarea executorului judecătoresc Ruslan Iurașco nr. 095-141 din 16.03.2015 anexată la dosar (f.d.44).

Din considerentul că titlurile executorii sus-indicate nu au fost executate, la data de 18 noiembrie 2014 reclamantul Arnaut Ion a sesizat instanța de judecată cu prezenta acțiune, solicitând obligarea Inspectoratului Fiscal de Stat pe raionul Cahul și Primăriei satului Cîșlița – Prut, raionul Cahul de a-i restitui suma prejudiciului cauzat de către Bratu Boris, în sumă de 6090 lei, încasarea din contul ultimilor în beneficiul său a prejudiciului moral cauzat în sumă de 5000 lei, precum și compensarea cheltuielilor de judecată.

Fiind investită cu judecarea pricinii în cauză, prima instanță, avînd ca obiect repararea prejudiciului material și moral, s-a pronunțat în favoarea temeiniciei acțiunii și admiterii acesteia parțial.

Judecând apelul declarat de către Inspectoratul Fiscal de Stat pe raionul Cahul, instanța de apel a găsit necesar de a-l admite și a casa parțial hotărârea Judecătoreiei Cahul din 08 mai 2015 în partea admiterii pretenției lui Arnaut Ion privind repararea prejudiciului material cu pronunțarea în această parte a unei noi hotărâri, prin care procesul civil a fost încetat.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră concluzia instanței de apel justă, ea avînd la bază cumulumul dovezilor administrate în cadrul dezbaterilor judiciare, cărora le-a fost dată aprecierea juridică cuvenită, conform cerințelor art. 130 CPC.

Cu referire la pretenția privind repararea prejudiciului moral, Colegiul judiciar consideră că aceasta corect a fost respinsă ca fiind neîntemeiată. Or, potrivit art.

616 alin. (1) Cod civil, pentru un prejudiciu nepatrimonial se pot cere despăgubiri în bani în cazurile prevăzute de lege. Conform art. 1422 alin. (1) Cod civil, în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral (suferințe psihice sau fizice) prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum și în alte cazuri prevăzute de legislație, instanța de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin echivalent bănesc.

Instanța de recurs relevă că, instanța de apel corect a apreciat că, situația din speță nu se încadrează nici în una din normele de drept material, în baza căreia Arnaut Ion ar putea pretinde încasarea despăgubirilor morale, or, în prezenta speță nu s-a constatat nici un fapt de atentare de către intimații IFS Cahul și Primăria s.Cișlița-Prut la drepturile nepatrimoniale ale reclamantului Arnaut Ion, cu atât mai mult, nu s-au constatat nici acțiuni ilicite și nici un alt caz prevăzut de lege care ar naște obligația despăgubirii prejudiciului moral.

Cu referire la pretenția privind repararea prejudiciului material în sumă de 6090 lei din contul intimațiilor, instanța de recurs consideră că în această parte corect a fost încetat procesul, or, din actele cauzei rezultă cu certitudine că, litigiile dintre Arnaut Alexandru și Bratu Boris cu privire la repararea prejudiciului material și moral, au fost anterior soluționate prin hotărâri judecătorești devenite irevocabile și anume, prin sentința Judecătoriei Cahul din 09.09.2010 și hotărârea Judecătoriei Cahul din 21.02.2011, iar potrivit prevederilor art.265 lit.b) CPC, instanța judecătorească dispune încetarea procesului în cazul în care într-un litigiu dintre aceleași părți, cu privire la același obiect și pe aceleași temeuri s-a emis o hotărâre judecătorească rămasă irevocabilă.

Argumentele recurentului Arnaut Ion precum că, bunurile defunctului Bratu Boris au fost declarate succesiune vacantă și că în virtutea prevederilor art. 1515 alin. (1) Cod civil acest patrimoniu succesoral a trecut în proprietatea statului prin intermediul Inspectoratului Fiscal de Stat pe raionul Cahul certificatele de succesiune vacantă eliberate de notarul public Olga Niculiță, nu pot servi temei pentru admiterea acțiunii.

Într-adevăr, prin hotărârea Judecătoriei Cahul din 14 decembrie 2012, s-a admis integral cererea lui Arnaut Ion, fiind declarată succesiune vacantă averea succesorală a decedatului Bratu Boris, constituită din terenul pentru grădini cu suprafața de 0,10 ha, cu nr. cadastral 941504302 și terenurile agricole cu suprafața de 0,1040 ha, cu nr. cadastral 9415202221; cu suprafața de 0,5165, cu nr. cadastral 9415207095; cu suprafața de 0,14 ha, cu nr. cadastral 9415209269 și suprafața de 1,5851 ha, cu nr. cadastral 9415210489, amplasate în satul Cișlița Prut, raionul Cahul (f.d.6), iar prin decizia IFS Cahul nr. 01/02 din 21.03.2014, s-a transmis Primăriei satului Cișlița Prut, raionul Cahul cu titlu gratuit bunurile ce au trecut în proprietatea statului în baza certificatelor de succesiune vacantă emise de notarul public Olga Niculiță averea succesorală a cet. Bratu Boris (f.d.7). Aceste circumstanțe însă nu pot constitui drept temei pentru admiterea recursului în sensul declarat, în situația în care conform art.47 alin.alin. (1) și (3) Cod de executare, în cazul ieșirii uneia dintre părți din procedura de executare (decesul persoanei fizice, dizolvarea persoanei juridice sau reorganizarea ei, cesiunea creanței, preluarea datoriei), instanța de judecată examinează cererea privind înlocuirea acestei părți cu succesorul ei în drepturi în conformitate cu art. 70 din CPC. Succesiunea în

drepturi este posibilă în orice fază a procedurii de executare, iar potrivit art.70 alin. (1) CPC, în cazul ieșirii uneia dintre părți din raportul juridic litigios sau din raportul stabilit prin hotărâre judecătorească (deces, reorganizare, cesiune de creanță, transfer de datorie și alte cazuri de subrogare), instanța permite înlocuirea părții cu succesorul ei în drepturi. Succesiunea în drepturi este posibilă în orice fază a procesului.

Or, succesiunea în drepturi după decesul debitorului Bratu Boris, nu poate constitui temei de examinare repetată în procedura civilă contencioasă a aceluiași litigiu sau de revizuire a hotărârilor judecătorești irevocabile pronunțate pe același litigiu.

În speță, pînă în prezent în procedura de executare nu a fost înlocuit debitorul decedat Bratu Boris cu succesorul său în drepturi – Primăria satului Cîșlița Prut, raionul Cahul, prezenta acțiune a reclamantului Arnaut Ion împotriva pîrîților IFS Cahul și Primăria s.Cîșlița-Prut, circumstanță ce impune să se ajungă la concluzia că, pretenția privind repararea prejudiciului în sumă de 6090 lei se referă la același litigiu, între aceleași părți și pe aceleași temeuri cu litigiile de natură civilă soluționate prin sentința Judecătoriei Cahul din 09.09.2010 și hotărîrea Judecătoriei Cahul din 21.02.2011, or, reclamantul Arnaut Ion a identificat pîrîții IFS Cahul și Primăria s.Cîșlița-Prut ca fiind succesorii ai debitorului Bratu Boris.

Referitor la argumentele recurentului Arnaut Ion precum că, instanța de apel nu a luat în considerație faptul că, intimatul a solicitat repunerea în termenul de declarare a apelului fără a invoca careva probe în acest sens, iar faptul că a omis întemeiat termenul de declarare a apelului pe motiv că, copia dispozitivului hotărîrii instanței de fond ar fi primit-o la data de 24 iunie 2015, nu constituie temei pentru repunerea apelului în termenul de declarare, acestea sunt neîntemeiate și nu pot fi reținute. Or, conform art. 362 alin. (1) CPC, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărîrii, dacă legea nu prevede altfel.

Prin prisma normei legale enunțate, Colegiul relevă că, dispozitivul hotărîrii instanței de fond a fost pronunțat la data de 08 mai 2015 (f.d.50), în lipsa apelantului – recurent Inspectoratul Fiscal de Stat pe raionul Cahul, iar la dosar nu sunt anexate probe care ar confirma data recepționării de către apelant a copiei dispozitivului hotărîrii recurate, împrejurări care servesc drept temei de repunere în termen în baza art. 362 alin. (3), art. 116 CPC, care statuează că, repunerea în termen de apel se face de către instanța de apel în cazurile și în ordinea prevăzute de art.116. Persoanele care, din motive întemeiate, au omis termenul de îndeplinire a unui act de procedură pot fi repuse în termen de către instanță.

În asemenea împrejurări și întru evitarea admiterii unei încălcări a dispozițiilor statuate la art. 6 § 1 al Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, Colegiul judiciar consideră că instanța de apel corect a repus în termen apelul declarat de către Inspectoratul Fiscal de Stat pe raionul Cahul, or, la caz, temeinicia omiterii termenului de declarare a apelului se confirmă prin faptul examinării cauzei în primă instanță în absența pîrîtului-apelant.

Totodată, argumentul invocat de recurent în privința faptului că instanța de apel a aplicat eronat normele de drept procedural, este declarativ și nu constituie

temei juridic de admitere a recursului în sensul declarat, nefiind prezentate careva probe care ar dovedi contrariul.

Alte argumentele invocate de recurent în susținerea poziției sale, nu pot fi reținute de către instanța de recurs, deoarece se combat cu cele invocate mai sus și se referă la circumstanțe, care au fost constatate și elucidate pe deplin de instanța de apel, având la bază cumulul de probe, care au fost administrate și apreciate cu respectarea normelor de drept procedural și susținute de normele de drept material.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că, instanța de apel a elucidat pe deplin circumstanțele cauzei, a aplicat corect normele materiale, a adoptat o hotărâre întemeiată și legală cu respectarea normelor de procedură, iar cererea de recurs este neîntemeiată, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul, cu menținerea deciziei instanței de apel.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e :

Se respinge recursul declarat de către Arnaut Ion prin intermediul reprezentantului – avocatul Chironachi Vladimir.

Se menține decizia Curții de Apel Cahul din 13 octombrie 2015, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Arnaut Ion împotriva Inspectoratului Fiscal de Stat pe raionul Cahul, Primăriei satului Cîșlița – Prut, raionul Cahul privind repararea prejudiciului material și moral.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele ședinței,
judecătorul

Tatiana Vieru

Judecătorii

Iurie Bejenaru

Oleg Sternioală

Tamara Chișca-Doneva

Valentina Clevadî